

Føroyingar fingið lítið gagn av oljuvinnuni

– Eg ivist ikki í, at verður olja funnin, verða møguleikarnir hjá føroyskum virkjum nógv betri, heldur Jan Mortensen, stjóri í Vinnuhúsinum

OLJUVINNA OG FØROYSKT VINNULÍV

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

– Enn eru tað fáar føroyskar fyrirkur, sum hava fingið nakað serligt burtúr oljuvinnuni.

Taðásannar Jan Mortensen, stjóri í Vinnuhúsinum.

So langt er hann samdur við John Eli Olsen í aðrari grein í blaðnum í dag.

Samstundis ásannar stjórin í Vinnuhúsinum, at vit høvdu væntað okkum, at oljuvinnan fór at dryppa meiri á føroyskar fyrirkur.

Men hann ásannar eisini, at kanska hava føroyingar vænta ov nógv.

– Djúp kreppa var í Føroyum í nítiárunum og oljuvinnan var líkasam eitt bjargarbelti, sum vit øll royndu at krækja okkum í.

– Tað var tó beinanvegin, at oljufeløgini bóðu okkum ikki missa veruleikan úr eygsjón og ávaraðu okkum ímóti at seta ov stórar vónir til oljuvinnuna tey fyrstu árin.

– Tey gjørdur okkum púra greitt, at tað er ikki, fyrrenn at olja verður funnin, at tað veruliga fer at kasta nakað av sær til føroyskt vinnulív.

Torført og dýrt

Hann sigur, at so leingi vit eru á hesum støðinum, at vit enn leita eftir olju, er virksemd so avmarkað.

– Virksemd, sum nú er talan um, er, at oljufeløg koma til Føroyar í einar

tveir mánaðir og finna tey onki, fara tey avstað aftur og siggjast ikki aftur í fleiri ár.

– Hetta er rættiliga kostnaðarmikið og tí royna oljufeløgini at spara so nógv, sum yvirhøvur gjørligt.

Samstundis ásannar Jan Mortensen, at tað er torført og dýrt hjá føroyskum fyrirkum at brynja seg út til virksemd, sum bara barar í einar tveir mánaðir.

– Og skulu vit hugsa um tey, sum lata proviant, er tað, at lata proviant til oljuvinnuna, ikki øðrvísi enn at lata proviant til eitt stórt skip.

Sostatt er týðningurin av oljuvinnuni í Føroyum rættiliga avmarkaður enn.

Hóast Jan Mortensen ásannar, at tað enn eru fáar fyrirkur, sum hava megnað at komið sær upp í oljuvinnuna, eru kortini undantøk.

Atlantsflog er eitt dømi. Men tað besta dømi er Thor í Hósvík, sum er ein sólskinssøga í hesum sambandi við tað, at teir hava fleiri skip í oljuvinnuni um allan knøttin.

– Og Thor sleppur ikki upp í part í oljuvinnuni hinumegin knøttin, tí teir eru føroyingar. Teir sleppa upp í, tí teir eru dugnaligir og kappingarførir.

Annars undrar tað ikki Jan Mortensen, at tað var á hesum øki, at føroyingar finga sítt gjøgnumbrót á hesum øki.

– At reiða skip út og at føra og manna skip og sigla á øllum heimsins høvum, er eitt yrki, sum føroyingar hava langar og drúgvur royndir í. Tað er eitt øki, har vit av røttum kunnu kalla okkum serfrøðingar. Men í øðrum vinnum eru vit í mógvum færum bara ein ímillum allar aðrar heimsins fyrirkur av sama slagi og har verður tað nógv torførari.

Men hann leggur afturat,

– Enn hava vit ikki fingið so nógv burtúr oljuvinnuni, men tað verður ikki fyrrenn olja verður funnin, at vit veruliga kunnu gera okkum vónir um at koma upp í part av álvara og vit sleppa at vísa, hvør áhugin veruliga er og, hvør dugur er í okkum, sigur Jan Mortensen, stjóri í Vinnuhúsinum

at ein trupulleiki hjá føroyskum virkjum, er, at tey eru rættiliga smá.

– Tí kundi eg ímynda mær, at hjá teimum virkjum, sum høvdu hug at bjóða seg fram, eisini uttanlands, hevði tað verið ein fyrimunur, at fleiri virki slógu seg saman.

Annars ivast Jan Mortensen í um tey føroysku oljufeløgini kunnu gera so nógv fyrir at fáa føroyskar fyrirkur upp í oljuvinnuni.

– Fyri at taka boringina í ár, sum dømi, eru nógv oljufeløg við. Men tað er Statoil, sum stendur fyrir boringunum og tað Statoil, sum ger av, hvør sleppur upp í part ella ikki.

– Hóast tey føroysku oljufeløgini eru við ymsastaðni, mugu vit ásanna, at tey eru ógvuliga lítil. Tey eru við sum eitt figgjarglur samstarvsfelagi og tað merkir bara, at tey betala sín part av útreiðslunum, men verður olja funnin, fáa tey sín part av vinninginum.

Men Jan Mortensen

staðfestir eisini, at skal eitt virki í Føroyum veita tænastr til oljuvinnu uttanlands, ferir staðsetingin nakrar trupulleikar við sær, tað er eyðsæð.

Verður lættari

Stjórin í Vinnuhúsinum ivast ikki í, at verður olja funnin, fáa føroyskar fyrirkur nógv betri møguleikar at koma upp í vinnuna.

– Verður olja funnin, verður talan um eina varandi vinnu, sum kemur at strekkja seg yvir eitt langt áramál og tá er lættari at bjóða seg fram.

Men samstundis fer tað at taka nøkur ár frá tí at oljan verður funnin, til farið verður at taka olju upp. Og hesi árin fáa føroysk virki so til at fyrireika seg til oljuvinnuna.

Jan Mortensen sigur, at av tí, at nógv fyrirkur í Føroyum, eru so smáar, hugsa tær ikki nógv ár fram í tíðina.

– Tey, sum hava brúkt pening upp á hetta, føla kanska í ein ávísan mun, at tær hava fingið ov lítið burtúr.

Tí er tað eisini fáar fyrirkur, sum arbeiða við langtíðarætlanum har úrtøkan er óviss. Tey satsa ikki so nógv upp í fuglin á takinum, men heldur á tann, tey hava í hondini og tí hugsa tey mest um veruleikan, sum hann sær út beint nú.

Tí verður tað ikki fyrrenn olja verður funnin, at vit fáa eina mynd av, hvussu nógv føroyskt vinnulív fer at leggja seg eftir at koma upp í part í oljuvinnuni, leggur hann afturat.

– Men tær, sum bjóða seg fram, hava avgjørt ein møguleika, eru tey nógv dugnalig og kappingarfør. Tað er Thor í Hósvík besta dømi um og Atlantsflog við.

– Tey bæði eru dømi um, at tað ber til, leggur stjórin í Vinnuhúsinum afturat.

Og hann er samdur í,

at kravið um at vørur og tænastr skulu umvegis Føroyar, hevur stóran týðning.

– Eg ivist í um Atlantsflog hevði fingið sáttmálan um flúgvung í Noregi, høvdu teir ikki havt royndir úr Føroyum á hesum øki.

– Men eg vænti eisini, at var kravið um føroyskan bryggjukant ikki, hevði flúgvungin í sambandi við oljuvinnuna undir Føroyum, verið við støð í Hetlandi.

Hann leggur afturat, at kravið er ikki sett fram, bara fyrir at tæna føroyskum vinnulívi.

– Í sambandi við oljuvinnu, ferðast nógv fólk aftur og fram og eitt endamál við kravinum er eisini fyrir at hava greiði á, hvørjir útlendingar eru á føroyskum øki og ikki. So eisini í samband við tilflytarapolitikk, er kravið ikki ónatúrligt, tí allir útlendingar, sum koma til Føroyar, skulu vísa pass.